

Nr 1482

Av herr **Antonsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 141, med förslag till lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse.

(Lika lydande med motion nr 1272 i Första kammaren)

I proposition nr 141 framläggs förslag till ändringar i banklagen, som ger Kungl. Maj:t rätt att tillsätta offentliga styrelseledamöter i affärsbankernas styrelser. Motiven för de föreslagna ändringarna är i första hand att möjliggöra bättre insyn och kontroll från samhällets sida i de fall bankerna fungerar som exekutiva organ för statens politik samt att trygga, att olika allmänna intressen blir tillräckligt beaktade vid de avgöranden i bankerna, som har betydelse för samhällsutvecklingen i stort.

Utgångspunkten för de offentliga styrelseledamöternas arbete i bankstyrelserna skall enligt förslaget i propositionen vara bankernas och samhällets gemensamma intresse av att statsmakternas intentioner på t. ex. det näringspolitiska området beaktas. Vi delar den grundläggande syn som här kommer till uttryck. Centerpartiet har alltsedan 1930-talet ständigt understrukt vikten av ett förtroendefullt samarbete mellan samhälle och näringsliv. Samhällets beslut påverkar direkt och indirekt företagen och skulle dessutom inte sällan bli utan verkan utan lojal medverkan från dessa. Samtidigt har besluten i företagen konsekvenser såväl för de enskilda medborgarna som för samhället i sin helhet. Detta ömsesidiga förhållande gäller självfallet i särskilt hög grad mellan samhället och affärsbankerna, eftersom affärsbankerna intar en strategisk roll i näringslivet. Det är därför angeläget att samarbetsformerna mellan bankerna och samhällliga organ omprövas med jämna mellanrum för att möjliggöra bättre ömsesidig kontakt och information.

I många avseenden är önskemålen om samhällsinflytande och insyn i bankerna redan väl tillgodosedda genom den nuvarande banklagstiftningen och den verksamhet, som riksbanken och bankinspektionen bedriver. Dock har samhället f. n. mycket små möjligheter att utöva inflytande på exempelvis de beslut, som gäller bankverksamhetens allmänna inriktning på längre sikt. Inte heller har samhället särskilt stora möjligheter att bevaka, att bankerna i sin kreditgivning och i sin verksamhet i övrigt tar tillräcklig hänsyn till återverkningarna på t. ex. sysselsättning, branschutveckling, regionala förhållanden och till risken för maktkoncentration. Med hänsyn till den allt större vikt som besluten i de stora affärsbankerna får på dessa förhållanden, är det angeläget att allmänintressena blir bättre företrädd-

da i bankernas beslutande organ. En enligt vår uppfattning lämplig väg att uppnå detta är det föreslagna systemet med offentliga styrelserepresentanter i de större affärsbankernas styrelser.

Garantier måste å andra sidan finnas för att bankerna får fortsätta att fungera som självständiga beslutsenheter. Styrning genom direkt medverkan från samhällets sida i bankernas löpande verksamhet måste sålunda avvisas. En sådan ordning skulle också öka risken för maktkoncentration och byråkratisering av kreditväsendet. Styrning av detta slag skulle därmed innebära ett hot mot bankkundernas berättigade krav på sekretess i de enskilda ärendena och minskade möjligheter för bankerna att bedriva konkurrens på lika villkor.

Den offentliga representationen bör därför enligt vår mening begränsas till de organ inom bankerna, som normalt fattar de avgörande besluten i viktiga principfrågor eller avgör ärenden, som har verkningar under lång tid eller har återverkningar på allmänna samhällsförhållanden. Sådana beslut fattas nästan alltid på styrelsenivå, dvs. av styrelsen i sin helhet. Att — som föreslås i propositionen — låta offentliga representanter ingå även i direktionen eller motsvarande beredande organ under styrelsen finner vi därför olämpligt för att uppnå de angivna syftena.

Ett oavvisligt krav måste enligt vår mening också vara, att de offentliga styrelseledamöterna blir underställda de regler om ansvar och sekretess, som finns uppställda i banklagen. Konkurrensen mellan bankerna skulle i annat fall sättas i fara liksom enskilda kunders berättigade krav på sekretess. Att alla styrelseledamöter har en helt jämbördig ställning i dessa avseenden torde också vara en förutsättning för ett förtroendefullt samarbete i styrelsen.

De krav på ansvarsregler och sekretess, som vi anser bör uppställas, torde i stort sett uppnås med de bestämmelser, som föreslås i propositionen. Som framhålls av departementschefen torde visserligen sekretessbestämmelserna i banklagen inte kunna tolkas så att ledamot i bankstyrelse skulle vara förhindrad att, utan angivande av enskilda kunders förhållanden, delge sin uppdragsgivare synpunkter och erfarenheter av sitt uppdrag. Bestämmelserna torde å andra sidan inte medge uppdragsgivaren rätt att avkräva styrelserepresentant någon redovisning av vad han erfarit om bankens verksamhet.

Införande av offentliga styrelserepresentanter i privatägda företag, t. ex. affärsbanker, minskar på intet sätt motiveringen för att representationen för de anställda byggs ut. Företrädare för centerpartiet har vid skilda tillfällen lagt fram förslag i riksdagen om åtgärder för att främja en fördjupad arbetsdemokrati. Det finns enligt vår mening all anledning att ytterligare öka ansträngningarna att åstadkomma en sådan utveckling genom bl. a. representation för de anställda i företagsstyrelserna.

Med hänvisning till vad som anförts i motionen hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 141 beslutar, att den offentliga representationen i affärsban-

kernas beslutande organ skall begränsas till själva styrelsen och att sålunda den föreslagna nya § 74 a i lagen om bankrörelse skall utgå.

Stockholm den 27 oktober 1970

<i>Johannes Antonsson (cp)</i>	<i>Sven Vigelsbo (cp)</i>	<i>Lars Eliasson (cp)</i> i Sundborn
<i>Gunnar Larsson (cp)</i> i Luttra	<i>Nils G. Hansson (cp)</i> i Skegrie	<i>John Eriksson (cp)</i> i Bäckmora

Nr 1483

Av herr **Gustafson** i Göteborg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 141, med förslag till lag om ändring i lagen (1955:183) om bankrörelse.

I proposition nr 141 beträffande offentliga styrelseledamöter i affärsbankernas styrelser hänvisas till den bestämmelse i banklagen, som stipulerar att av styrelseledamöterna i en affärsbank får inte fler än en för varje påbörjat femtal vara befattningshavare i banken. Denna begränsningsregel har tillkommit för att styrelsens efterhandsprövning inte skall kunna bli helt verkningslös genom en dominans i styrelsen av ledande bankfunktionärer.

Till § 72 har i förslaget tillfogats ett nytt stycke för att förhindra att en bank skall få möjlighet att i förhållande till nuläget öka bankmannarepresentationen i styrelsen.

Frågan om representation för de anställda i bankstyrelser kan emellertid ses från helt andra utgångspunkter än dem som syftar till att hindra att bankens verkställande ledning får ett dominerande inflytande i styrelsen. Svenska bankmannaförbundet, som är de bankanställdas fackliga organisation, har varit mycket aktivt för att få till stånd en fördjupad företagsdemokrati inom bankväsendet. I dess strävanden ingår också kravet om representation i bankstyrelserna. Vid ett sammanträde i november 1969 gjorde förbundet följande uttalande: